No. 1795 Zaterdag 25 Mei 1918. 35ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 4, Overzijde.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50: voor elken regel meer 7½ cts.

GELIJKSTELLING

In verband met hetgeen wij vóór enkele weken geschreven hebben over de verbetering der onderwijswedden in Nederland, plaatsen wij nu een stuk, waaruit blijkt, dat ook in de oogen van liberalen, vrijzinnigen en zelfs van socialisten de achterstand van het bijzonder onderwijs wegens de schrille vormen geen genade meer vinden kan.

Door B. en W. van Amsterdam n. l. is een prijselijk voorbeeld gegeven van loyaliteit, dat in den lande aan zeer velen ruime voldoening zal schenken.

Zooals algemeen bekend is, — aldus schrijft de Tijd — heeft de Gemeente zich reeds langen tijd het bewaarschoolonderwijs aangetrokken en draagt zij zorg, dat de kleine kinderen van 4 tot 6 jaar hetzij in voorbereidende klassen aan de openbare school, hetzij in afzonderlijke voorbereidende scholen behoorlijk verzorgd worden en opgeleid voor de aanvangsklasse der lagere school.

Toen de Gemeenteraad hiertoe overging, werd terecht door leden van alle partijen ingezien, dat men nu ook de bijzondere bewaarschool niet aan haar lot kon overlaten, maar gehouden was, ook deze te doen deelen in de gemeentelijke bemoeiingen, omdat zulks in het belang was der kleine kinderen, die nu eenmaal niet op de openbare scholen zouden komen en ook, om dat het voor de Gemeente voordeeliger was, goede bijzondere scholen te subsidieeren. Want men kon dan bij de oprichting van gemeentescholen met de aanwezigheid van particuliere inrichtingen rekening houden. Zoo werkt de Gemeenteverordening reeds een aantal jaren tot tevredenheid van alle partijen. De gemeente vergoed nu de rente van de kapitalen, die noodig waren om bijzondere bewaarscholen te stichten en geeft bovendien voor het onderwijzend personeel een minimum-salaris, nl. f 800 á f 900 voor een hoofd der school, f 400 voor een onderwijzeres en f 100 voor een helpster. In het geheel komt dit, in verband met het aantal kinderen, neer op een vergoeding ongeveer van f 20 per kind per jaar.

Maar inmiddels zijn de eischen der leerkrachten aan de gemeentescholen grooter geworden en is daaraan voldaan. De besturen der bijzondere scholen ontvingen echter niet meer dan het oude minimum en waren buiten machte aan hun onderwijzeressen meer te geven, omdat zij bijna allen werken met meer of min belangrijke tekorten. Ziehier hoe het verschil in den stand van zaken in een thans door B. en W. den Gemeenteraad aangeboden voorstel wordt uiteengezet.

„Bij vergelijking met de tegenwoordige jaarwedderegeling van het personeel, werkzaam aan de openbare voorbereidende scholen (f 1000—f 1300 voor een hoofd, f 500—800 á f 900 voor een onderwijzeres, f 140—200 á f 250 voor een helpster, die alle schooltijden dienst doet en f 60—f 120 á f 170 voor een helpster, die één schooltijd per dag dienst doet) blijkt hoe ongunstig de jaarwedden van het personeel der gesubsidieerde bijzondere bewaarscholen afsteken.

Gezamenlijk genoten de 16 hoofden f 5700, de 69 onderwijzeressen f 11,786 en de 20 helpsters, die heele dagen dienst deden, f 563 of respectiv. gemiddeld per hoofd f 856, f 172 en f 28 minder dan wanneer zij bij het openbaar voorbereidend onderwijs werkzaam zouden zijn geweest. De 52 helpsters, die halve dagen dienst deden, genoten gezamenlijk f 16 meer, dan wanneer zij in gemeentedienst zouden geweest zijn."

Men ziet hieruit het verschil dat pijnlijk drukt op de bijzondere scholen. Dit nu hebben B. en W. gevoeld en vandaar hun redeneering, die wij hier in haar geheel afdrukken, ook omdat zij groote beteekenis heeft voor hen, die in den lande nog het verouderde begrip koesteren, dat bijzondere onderwijzers in salarieering behoeven achter te staan bij collega's van openbare scholen.

B. en W. schijven:

„Uit deze cijfers, in verband met de boven gedane mededeeling omtrent den geldelijken toestand der scholen, blijkt wel voldoende, dat zonder ingrijpen van de zijde der Gemeente de financiëele positie van het personeel der bijzondere bewaarscholen nooit zal worden, wat in onze gemeente, blijkens de salarisregeling voor het gemeentelijk personeel, wordt noodig geoordeeld. De Gemeente zal, om den door haar gewenschten toestand in het leven te roepen, er toe moeten overgaan te bepalen, dat de jaarwedden bij het gesubsidieerd bijzonder bewaarschoolonderwijs gelijk moeten zijn aan die bij het openbaar bewaarschoolonderwijs.

Dit is niet alleen tegenover het personeel dier scholen een eisch van billijkheid, het is ook, om het aan de bijzondere bewaarscholen gemakkelijk te maken, zich op haar plaats naast de openbare voorbereidende scholen te handhaven, noodzakelijk. De besturen van de bijzondere scholen, meer in het bijzonder van die scholen, waar het onderwijs een eenigszins neutraal karakter draagt en waarvan de leden van het personeel niet in de eerste plaats om der wille van de beginselen, die zij zijn toegedaan, het bijzonder onderwijs dienen, beklagen zich er toch herhaaldelijk en met recht over, dat de Gemeente het hun, door de aanbieding van zooveel hoogere jaarwedden dan zij in staat zijn te geven, onmogelijk maakt de beste leerkrachten aan hun scholen te verbinden en dat veelbelovende jonge onderwijzeressen, aangelokt door het hoogere salaris aan de gemeentescholen, zoodra zij daartoe in de gelegenheid zijn, naar deze scholen overgaan.

Zulk een toestand nu, waarbij de Gemeente zelf de scholen, welker bestaansrecht en bestaansreden zij erkent en aan welker ontwikkeling zij een belangrijk bedrag per jaar ten koste legt, op dergelijke wijze concurrentie aandoet, is onhoudbaar en het wordt dus hoog tijd door een voorschrift, dat de salarissen aan de bijzondere scholen gelijk moeten zijn aan die aan de openbare scholen, daaraan een einde te maken.

Aan den anderen kant is het echter rationeel, dat de schoolbesturen geen hoogere jaarwedden uitkeeren dan de gemeente zelf aan haar eigen personeel geeft."

Dit betoog, afkomstig van een college, waarin behalve burgemeester Tellegen, twee liberalen, de heeren den Hertog en van Tienen, twee soc.-democraten, de heeren Vliegen en Wibaut, en een anti-revolutionair, de heer de Vries, zitting hebben, kan gereedelijk worden overgenomen door elke Regeering, door elke partij, die wil bevorderen, dat er een ware vrede komt op het gebied van het onderwijs. Een overheid, die voor het subsidieeren van bijzondere scholen dezelfde eischen stelt als aan haar eigen instellingen, behoort de consequentie in te zien van een gelijke behandeling der leerkrachten, die deze scholen bedienen. Het zal de gemeente per jaar f 26,500 meer kosten, dan zij nu aan de bijzondere bewaarscholen ten koste legt. Meer echter nog, dan het hooger salaris, dat de bijzondere bewaarschoolonderwijzeressen zullen ontvangen (aan wier opleiding de gemeente medewerkt door het subsidieeren van een katholieke en protestantsche vormschool) meer nog dan het geld, is hier de erkenning van waarde, dat er gelijke berechting behoort plaats te hebben.

Men kan met de resolutie van het Amsterdamsche college van B. en W. in den lande zijn voordeel doen.

Als is men persoonlijk voor openbaar onderwijs, — zegt de „*De Surinamer*," waaraan wij dit ontleenden, zooals eenige leden der Koloniale Staten in het Voorl. Verslag op de Begrooting van 1919, — dat mag nog geen reden zijn een onrechtvaardigen toestand te bestendigen. Wij vragen niet wat anderen believen, maar waarop wij recht hebben: dat is het parool van het bijzonder onderwijs.

***

Ons dunkt: De Kolon. Raad van Curaçao, onze kolonie, moge dit ook wel eens overdenken en zich afvragen of hier geen pleister te leggen is op een reeds te lang openliggende wonde. Waar men overal teekenen ziet, die wijzen op een kentering en op 't verloopen van het getij, is het ook hun plicht, meer rekening te houden met de belangen en nooden van het Bijz. Onderwijs alhier en aan te sturen op volledige gelijkstelling met het openbare, wat ten slotte niets meer is dan een eisch der rechtvaardigheid.

De Pachters- en Weidegrondkwestie.

In ons verslag van de openbare zitting van den Kol. Raad („Amigoe" 11 Mei 1918) hebben wij beloofd op deze kwestie terug te komen. Wij bedoelden daarmede, den letterlijken tekst weer te geven van de rede, die de heer BOOMGAART aldaar had gehouden, alsmede dien van het antwoord, dat de heer A. STATIUS-MULLER, Voorzitter, daarop had gegeven.

In het eindverslag is over dit punt het volgende gezegd:

„Wat de kwestie van de verplaatsing der pachters betreft werd door enkele leden alsnog opgemerkt, dat het hier voornamelijk gaat om de samenwerking tusschen Bestuur en Raad. Voor eene goede verstandhouding en nuttige samenwerking is, vóór alles, noodig loyale uitvoering van gedane beloften of toezeggingen. Het indertijd aan den Raad voorgelegd plan betrof de verplaatsing van alle pachters van de domeingronden, waarop de eigenaren van naburige plantages het zoogenaamde weiderecht hadden. Alle berekeningen waren daarop gegrond en de bedoeling was een einde te maken aan een lang bestaand geschil tusschen de plantage-eigenaren en het Gouvernement."

Naar aanleiding hiervan verdedigde de Administrateur van Financiën, de heer BOOMGAART de houding van het Bestuur op de volgende gronden:

Mijnheer de Voorzitter,

In deze zaak heeft het Bestuur altijd getracht eendrachtig met den Raad samen te werken. Het is zich niet bewust eenige gedane belofte of toezegging niet te zijn nagekomen. Het indertijd aan den Raad medegedeeld plan betrof de verplaatsing van de pachters van de naast de plantages gelegen domeingronden, die voor de eigenaren dier plantages lastig waren. Dit is van het begin af gezegd en blijkt ten overvloede uit eene missive in 1913 door Minister de Waal-Malefijt aan den Gouverneur gericht, waarin Z. E. den Landvoogd mededeelde, dat bij het verplaatsen van die pachters in het bijzonder ware te onderscheiden welke pachtpercelen geleidelijk zouden kunnen worden ontruimd en dat bij de tenuitvoerlegging van dezen maatregel onderscheid zal behooren te worden gemaakt tusschen gewenschte en ongewenschte occupanten van de landsgronden. Verder, dat deze maatregel in de eerste plaats ten doel heeft de plantagehouders te bevrijden van de te dichte nabuurschap van pachters, van wie zij *overlast* ondervinden. Uit den aard der zaak, gaat Z. E. voort, zullen daartoe in den regel niet behooren zij, wier perceelen begroeid en bebouwd zijn.

Toen de Gouverneur na ontvangst van deze missive de planters van het 4e en 5e district door tusschenkomst van den districtmeester liet verzoeken Z. H. E. G. op te geven welke pachters hun overlast veroorzaakten en naar hunne meening voor verplaatsing in aanmerking kwamen, hebben die planters tot antwoord opgegeven, dat zij geene namen konden noemen, maar verlangden, dat alle huurders zouden worden verplaatst. Alleen de beheerder van de plantage Savonet maakte hierop een uitzondering en verklaarde de bewoners beoosten de savona van Westpunt in de onmiddelijke nabijheid van Zorgvliet te willen doen verplaatsen.

In den beginne deelde de districtmeester den Gouverneur mede, dat de meeste pachters wel gaarne naar de aangekochte terreinen op Dokterstuin ens. zouden overgaan. Van daar dat het aantal pachters, die verplaatst zouden worden aanmerkelijk hooger werd geschat dan later het geval bleek te zijn. Op het laatst bleek, dat de bewoners van St. Willibrordus en Westpunt *niet* wilden overgaan en het als een groot onrecht zouden beschouwen als men hen tot verplaatsing dwong. Waar de Gouverneur ook zelf meende, dat die menschen, die daar sinds 10-tallen van jaren als in een dorpje om school en kerk woonden, billijkheidshalve niet tot verhuizen naar Dokterstuin konden worden gedwongen werd het aantal der te verplaatsen pachters veel kleiner.

Ook Z. E. de Minister van Koloniën was, zooals uit de missive van 2 Juni 1914 blijkt, van oordeel, dat die menschen niet tegen hun wil van hunne grondjes moesten worden verwijderd.

De Minister schreef toen o.a., dat ook naar Z. E's meening, de reeds bestaande complexen van huurgronden te Westpunt, waar de opgezetenen zich met de vischvangst bezig houden en te St. Willebrordus niet voor ontruiming in aanmerking konden komen. Van de pachters van die terreinen waren voor verplaatsing alleen diegenen in aanmerking te brengen, van wie de naburige plantages beslist hinder en overlast ondervonden.

Hiervan nu is altijd stipt de hand gehouden. Een ander plan bestond niet, zoodat het verwijt van gedane beloften en toezeggingen niet te zijn nagekomen den Gouverneur niet kan treffen.

Wat in den beginne voor St. Willebrordus en Westpunt gold, bleek later ook te gelden voor het complex van huurders bewesten Daniël, zooals door den Gouverneur in zijne Memorie van Antwoord uitvoerig is uiteengezet.

Hierop nam de Voorzitter, de heer A. G. STATIUS MULLER, het woord.

Het schijnt, dat de rollen heden avond omgekeerd zijn. Gewoonlijk toch zijn het de leden, die het eerst het woord voeren en de gemachtigden van het Bestuur, die dan antwoorden, hedenavond echter schijnen de leden te zullen moeten antwoorden.

Waar geen van zijn medeleden op de uiteenzettingen van den heer Administrateur van financiën geantwoord hebben, wil spreker met een kort woord zijn standpunt in zake de verplaatsing der pachters aangeven.

Bij den opzet van het plan der verplaatsing was zonder eenigen twijfel gerekend op de verplaatsing van alle pachters van de Gouvernementsgronden, waarop de plantages weiderechten hadden. En dit vooral om de kwestie van de verkregen rechten van die plantages uit te maken. De berekeningen, die toen aan den Raad zijn overgelegd, toonen dat ten duidelijkste aan.

Spreker beseft volkomen de moeilijkheden ten deze en begrijpt ook wel, dat die verplaatsingen niet in eens over de geheele linie konden geschieden. Ook staat hij niet op het standpunt, dat alle huurders *zonder uitzondering* moesten worden verplaatst.

Integendeel, persoonlijk zou hij het op prijs stellen, indien er eenige pachters op hun grondje bleven. Dat zou in het belang der planters zelven zijn, want de aanwezigheid van een paar eerlijke pachters zou er veel toe kunnen bijdragen om veel kwaad te voorkomen, dat anders op de gouvernementsgronden zou worden bedreven.

Maar als regel meent hij dat moet gelden, dat *alle* pachters worden verplaatst en dat zij, die blijven, de uitzonderingen zijn.

Dit nu is in het 4e district juist andersom het geval geweest. Enkelen slechts zijn verplaatst, de groote massa is er nog.

En daarom gaat het tegenover den Raad niet aan, dat het Bestuur nu verklaart, dat de verplaatsingen zijn geschied.

Spreker zegt nog, dat als men spreekt van overlast, die de pachters den planters aandoen, men niet alléén moet denken aan diefstallen. De planters ondervinden ook op allerlei andere wijzen overlast; de trankeeren worden vernield; de geiten van de pachters en zij zelven gebruiken het water uit de putten, dat de planters zelven hoog noodig hebben voor hun eigen menschen en hun vee.

Ingezonden.

Mijnheer de Redacteur,

Beleefd verzoek ik U hierbij om een plaatsje in Uw blad voor het volgende.

In het overzicht dat U in Uw nummer van Zaterdag 18 Mei van de behandeling van de Koloniale Begrooting voor 1919 door den Kolonialen Raad geeft, komt eene voorstelling van zaken voor, die bij wie de gewisselde stukken niet gelezen en de bewuste vergadering niet bijgewoond heeft, bepaald een onjuisten indruk moet wekken omtrent de houding van den Kolonialen Raad ten aanzien van de verschillende in dat overzicht behandelde onderwerpen.

Vergun mij in uw blad daartegen op te komen.

In de eerste plaats, de voorstelling, die U geeft van de gedachtewisseling tusschen den heer Administrateur van financiën en mij omtrent de verplaatsing der pachters van de gouvernementsgronden; eene gedachtewisseling die overigens niet door mij is uitgelokt.

Beslist onjuist is de bewering, dat ik algeheele verwijdering der pachters zou hebben geëischt.

Ik heb niets *geëischt*; integendeel juist verklaard, dat er verschillende pachters zijn van wie ik het persoonlijk op prijs zou stellen, dat zij voorloopig op hun grondje bleven. Ik heb verder de kern der zaak niet aangeroerd, maar alleen met één paar korte woorden den heer Administrateur van financiën, die de houding van het bestuur tegenover den Raad verdedigde, trachten te weerleggen.

Mijn betoog kwam dan ook voornamelijk hierop neer, dat, waar de opzet van het (niet van den Raad uitgegane) plan tot verplaatsing der pachters, zooals het indertijd, vóór den aankoop van het complex „Dokterstuin - Pannekoek - Wacao", aan den Raad was voorgelegd, met de verplaatsing van *alle* pachters van de gronden, waarop de plantages van oudsher weiderechten hadden, rekende, het niet aanging het in wederzijds overleg goedgekeurde plan eenzijdig te wijzigen en nu te verklaren, dat alle verplaatsingen zijn

geschied, terwijl er in het 4de district maar enkele pachters zijn verplaatst.

Ik behoef op deze zaak thans niet verder in te gaan. Wellicht dat het vervolg van Uwe beschouwingen daaromtrent, welke U in het vooruitzicht hebt gesteld, mij aanleiding geven daarop terug te komen.

Het tweede punt, dat ik niet onbesproken wensch te laten, is de opmerking in Uw overzicht: „Het idee ging zich bij ons vastzetten, dat de heeren weinig gevoelen voor wat buiten Curaçao ligt en daarom de slagen van hun bezuinigingszin laten neerkomen op het hoofd der kleinere eilanden, wier vooruitgang wel kan wachten, wachten en nog eens wachten."

Dit is de weergave van een indruk en over een indruk valt slecht te twisten. Hij kan juist, hij kan verkeerd zijn; is echter in elk geval persoonlijk.

Maar, mijnheer de Redacteur, wanneer U, ter verklaring van Uw indruk, slechts wijst op hetgeen U meent dat daarvóór en achterwege laat alles wat daartegen pleit, dan kan het niet anders of de onergdenkende lezer moet op zijn beurt wel onder den indruk komen, dat Uw indruk de juiste is geweest.

Eerlijkheidshalve had tegenover de verwerping van de posten voor den steiger van Bonaire en het bruggetje op St. Martin, wel gesteld mogen worden de goedkeuring van de posten voor de verbetering van de Paardenbaai van Aruba, de verlenging van den steiger van St. Eustatius, het draadlooze station voor St. Martin enz. enz. enz.

De lezer had dan voor zich zelf kunnen oordeelen.

Met het bovenstaande meen ik voldoende te hebben aangetoond, dat het Uw overzicht van de raadsvergadering, ditmaal wel wat gemangeld heeft aan de bij een overzicht zoo gewenschte nauwkeurigheid en onpartijdigheid.

Ik zou dan ook hiermede kunnen volstaan, ware het niet dat mij nog iets op het hart ligt, dat tegenover de felle critiek waaraan de Koloniale Raad van de zijde van Uw blad vaak bloot staat, wel eens een enkele maal in het licht gesteld mag worden.

De „Amigoe di Curaçao" dan, mijnheer de Redacteur, is er in de laatste jaren altijd gauw genoeg bij om telkens wanneer de Raad de een of andere uitgaafpost van de begrooting afvoert (laat ons om een voorbeeld te noemen zeggen: den post voor den stoomvaartdienst), op de meest onwelwillende wijze, de meest scherpe critiek op de beslissing van den Raad uit te oefenen.

Aan de gronden, waarop 's Raads houding berust, wordt dan gewoonlijk niet de minste aandacht gewijd. Integendeel, den leden worden dikwijls zelfs, als ik het zeggen mag, min edele beweegredenen toegedicht.

Het blad verzuimt dan altijd de kern van de zaak, de financiëele zijde van het vraagstuk aan te roeren.

Welnu, voor mij en voor velen mijner medeleden van den Raad is er iets bepaald stuitends in gelegen om telkens maar uitgaven te voteeren, die door anderen moeten worden gedragen. Het heeft voor ons iets parasietisch.

Wij, die zoo denken en gevoelen, zullen nooit onzen steun weigeren aan uitgaven, die werkelijk de economische verheffing van de Kolonie, — van het eiland Curaçao of van welk ander eiland ook — beoogen en kunnen dienen.

Wij aanvaarden dan zelfs gaarne de hulp van het Moederland, omdat wij door die hulp misschien wat eerder in staat kunnen worden gesteld aan het Moederland af te betalen, wat ik zou willen noemen „de eereschuld der subsidiën."

Maar wij weigeren binnen te halen wat er maar binnen te halen valt wanneer toevallig de aan het roer zijnde regeering bereid is diep in de zakken der Nederlandsche belastingplichtigen te tasten, om aan enkelen in de Kolonie eenvoudig wat meer gemak te verschaffen.

Een stoomvaartdienst, zooals wij die met de Christiansted en de Prinses Juliana hadden, telt — de ervaring heeft het wel geleerd — als economische factor in het geheel niet mede.

Hij dient slechts voor het gemak van enkele passagiers, die af en toe daarvan gebruik maken.

Slechts dan zou m. i. de instelling van zulk een dienst te verantwoorden zijn, wanneer hij — zooals trouwens uit den boezem van den Raad reeds is gezegd — tevens kon gaan over een paar der vreemde Antillen in de buurt, met name vooral het eiland Santo Domingo. Daarvoor wordt echter een meer zeewaardig en iets grooter schip vereischt dan de Prinses Juliana of de Christiansted. Aan boord van een goeden schoener immers was men, volgens de deskundigen, in een storm veiliger dan op een der genoemde stoomscheepjes.

Aan een afgerond, behoorlijk uitgewerkt voorstel voor den aankoop van een stoomschip voor een dienst als hierboven aangegeven, zal de Raad dan ook waarschijnlijk zijn steun niet weigeren. De verantwoordelijkheid echter voor een tweede Christiansted of Prinses Juliana blijve geheel bij de Regeering.

Dezelfde gedachtengang als bij de verwerping van den post voor den stoomvaartdienst heeft ook gegolden bij de verwerping van dien voor een bruggetje op St. Martin.

Dat bruggetje is voor de economische ontwikkeling van niet de minste beteekenis. En enkel voor het gemak van een handjevol menschen, die het altijd zonder hebben gedaan, schijnt een uitgaaf van f 19.000. (f 6.000 meer dan de geheele opbrengst van het eiland) niet verantwoord.

Ik zou, mijnheer de Redacteur, wat gaarne willen weten, hoevelen van die nu fel op den Raad lostrekken of zullen lostrekken wegens de verwerping van den post voor den stoomvaartdienst, dezelfde houding zouden aannemen, indien het Moederland eens den eisch had gesteld: „wilt ge een stoomboot, draag dan de kosten of zelfs maar een gedeelte der kosten van exploitatie en afschrijving zelf."

Wat al klachten zouden er dan niet opgaan over dure sigaren, duren wijn; wat al vertoogen niet, om te bewijzen dat de grens van de draagkracht der bevolking is bereikt, dat men aan het tarief van invoerrechten niet mag komen, enz.

Men wil wel uitgaven gevoteerd zien voor allerlei gemak, maar wanneer het op het betalen aankomt, dan houdt men toch liever de koorden van zijn beurs stevig vast.

Op mij, die in mijne ambtsbetrekking maar al te dikwijls in de gelegenheid ben waar te nemen in hoevele bochten men zich al niet wringt, om maar van de betaling van een paar gulden belasting af te komen, maakt het een zeer eigenaardigen indruk dikwijls dezelfde menschen, die zoo vreeselijk opzien tegen een paar gulden méér op hun aanslagbiljet, te hooren aandringen op verbeteringen, die duizenden moeten kosten......... aan het Moederland, wel te verstaan.

Het is wel gemakkelijk riemen te snijden uit andermans leer, maar of dat pleit voor fierheid van karakter moet ik zeer betwijfelen.

Het kon daarom zijn nut hebben, dat de pers, die immers moet trachten de bevolking op te voeden, bij het critiseeren van den Koloniale Raad wegens het verwerpen van uitgaafposten of bij het beletten van verbeteringen, de lezers al vast er op voorbereidde, dat er dan ook waarschijnlijk wat meer belasting zal moeten worden betaald.

U dankend voor de verleende plaatsruimte, verblijf ik achtend,

Uw dienstw. Dienaar,

A. G. STATIUS MULLER.

Voorzitter van den Kolonialen Raad.

Curaçao, 13 Mei 1918.

Antwoord van de Redaktie.

De Heer A. G. STATIUS MULLER geeft ons geen gemakkelijk werk. Voornamelijk vijf punten worden in zijn schrijven besproken, die elk afzonderlijk bij een grondige bespreking zeer veel plaatsruimte vorderen.

Het *eerste* punt betreft:

De Pachters op de Weidegronden.

In ons zeer beknopt verslag van de Zitting van 8 Mei vermeldden wij, dat de Heer Boomgaart, gedelegeerde van het Bestuur, de kwestie van de pachters en hun verwijdering van de gouvernementsgronden in de nabijheid der plantages besprak, en beloofden wij daarop terug te komen. Ons plan was de rede van den Heer Boomgaart en het antwoord van den Heer A. G. Statius Muller in extenso af te drukken waaraan wij in dit nummer voldoen. Wij gaven toen den korten inhoud van het gesprokene als volgt weer: „De houding van den Gouverneur werd verdedigd tegenover den Heer S. M. die algeheele verwijdering eischte, niet alleen wegens betrapte diefstal, doch ook om mogelijken overlast."

De Heer S. M. beweert nu: „Beslist onwaar is de bewering, dat ik de algeheele verwijdering der pachters zou hebben geëischt. Ik heb niets geëischt."

Dat is nu wel heel boud gesproken, doch wij houden vol, dat wij door de bovengenoemde woorden den *zakelijken* inhoud van het gesprokene volkomen correct hebben weergegeven. Daarvan nemen wij niets terug.

Tot bewijs diene het volgende:

In het *Eindverslag* zooals de lezers in dit nummer duidelijk kunnen zien, was het gesprokene in de afdeelingen aldus weergegeven: Het ...... plan betrof de verplaatsing van *alle* pachters...... Alle berekeningen waren daarop gemaakt, etc.

Tot die „enkele leden" toen aan het woord hadden wij volgens de gewone usances volkomen het recht daaronder ook den Heer A. G. Statius Muller te rekenen, 1o. als zijnde een der groote planters onder de leden van den Raad en 2o. omdat Zijn Ed. in de openbare Zitting als woordvoerder dier enkele leden optrad. En ook toen zeide de Heer S. M. zeer duidelijk: „Als regel meent hij dat moet gelden dat *alle* pachters worden verplaatst."

Men ziet dus duidelijk waarop ook door den Spreker wordt aangestuurd. De tendenz ook van den Heer S. M. is wel degelijk verwijdering van *alle* pachters.

Dat blijkt ten overvloede zelfs uit het bovenstaande ingezonden stuk, waar Zijn Ed. tracht er een glimp van beperking aan te geven. Hier heet het: „Dat er verschillende pachters zijn, van wie ik persoonlijk het op prijs zou stellen dat zij *voorloopig* op hun grondje bleven."

Doch ook uit die woorden blijkt sonneklaar, dat als hoogste concessie de Heer S. M. zou willen permitteeren dat *sommigen* hunner *voorloopig* mogen blijven m. a. w. dat ten slotte ook hun hetzelfde lot te wachten staat.

De geachte inzender verlieze niet uit het oog, dat wij alleen met enkele woorden den korten inhoud van het gesprokene releveerden, en beloofden het later in extenso op te nemen. De heer S. M. had dus minder voorbarig moeten wezen en dat uitvoerige verslag moeten afwachten. De korte, zakelijke inhoud was zeker juist weergegeven.

Dat was alleen het punt in kwestie, en ook wij behoeven dus *nu* niet verder op deze zaak in te gaan.

Het *tweede* punt zouden wij kunnen noemen:

DE BEZUINIGINGSZIN VAN DEN RAAD TEN OPZICHTE VAN DE ANDERE EILANDEN.

In ons verslag van de Raadszitting hadden wij als onzen totaal indruk weergegeven, dat de leden van den Raad vooral trachten te bezuinigen op de andere eilanden.

De heer S. MULLER maakt er ons een grief van, dat wij alleen argumenten aanvoeren die daar*vóór*, en achterwege laten, wat daar*tegen* pleit.

Heel zeker zijn wij er niet van, maar wij willen aannemen, dat de geachte inzender met die woorden niet heeft willen generaliseeren, zooals in volgende punten. Wij hadden volgens den Heer MULLER beter gedaan tegenover de vier posten die van de begrooting werden afgevoerd, duidelijk in het licht te stellen met hoeveel vrijgevigheid de Raad zooveel andere posten, waarbij het over veel hoogere bedragen ging, zonder eenig bezwaar, te maken, had goedgekeurd.

Doch dat hebben wij gedaan.

Juist onmiddelijk voorafgaande aan die geïncrimineerde woorden gaven wij onze verwondering te kennen dat de Raad zooveel duizenden zonder slag of stoot voteerde en vroegen wij: „Duizelden de Heeren voor de enorme cijfers op de Begrooting uitgetrokken en had de schrik hun tong verlamd, of wilden zij het voorbeeld volgen van hun Hollandsche collega's Kamerleden, die dikwerf zwijgzaam de millioenen cijfers zitten aan te hooren?"

Juist tegenover die royale bui maakte die bezuinigingszin tegenover die 4 posten, waarbij heel wat minder schatten gemoeid waren, zulk een onverklaarbaren indruk.

Daarom geloofde ook niemand buiten de Raadsleden, dat hier werkelijk uitsluitend alleen de bezuinigingszin de drijfveer was, maar dat ook om andere motieven deze 4 posten het moesten ontgelden. Het Eindverslag lichtte een tipje van dien sluier op.

De Raad was ontstemd, omdat naar het schijnt door den Minister (of de Regeering in het Moederland) op de medewerking van den Raad niet genoeg prijs wordt gesteld, en dat in den laatsten tijd dikwijls allerlei maatregelen worden beraamd geheel buiten den Raad om, vaak misschien in Nederland op adviezen van personen, die de kolonie niet of nauwelijks kennen.

A bon entendeur demi mot suffit.

Deze vier posten hebben dan als zondebok moeten dienen. Wij kunnen natuurlijk dat noodzakelijk verband niet bewijzen, doch geven alleen weer wat er door de buitenwereld gefluisterd werd.

Het derde punt is van nog meer ernstigen aard.

De felle critiek van ons blad op den Kolonialen Raad.

De vorm waarin de Heer S. M. zijn klacht tegen ons blad heeft ingekleed, geeft ons den indruk, dat Zijn Ed. eindelijk een gunstige gelegenheid heeft aangegrepen om zijn lang opgekropte grieven tegen den *Amigoe di Curaçao* eens lucht te geven.

De geachte inzender zal ook op deze woorden zijn principe weer willen toepassen:

„Over een indruk valt slecht te twisten. Hij kan juist, hij kan verkeerd zijn; is echter in elk geval persoonlijk."

Doch wanneer de schrijver ook voor dien subjectieven indruk objectieve gronden aanvoert, zal tegen de juistheid van dien indruk wel minder bezwaar bestaan.

Al de jaren, dat de Heer S. M. lid van den Raad is, heeft Zijn Ed. blijkbaar die grieven in zijn hart gesmoord, nooit een gelegenheid gezocht zich met zijn tegenstander te meten, en eerst *nu* die gunstige gelegenheid gevonden en met beide handen aangegrepen, juist nu Pater Wahlen, die zooveel jaren als redacteur aan het hoofd stond van ons blad, naar New-York is vertrokken. Werkelijk zooveel zelfbedwang en heldenmoed valt te bewonderen.

De Heer S. M. spreekt van „felle critiek," „op de meest onwelwillende wijze," „de meest scherpe critiek," waaraan de Koloniale Raad van de zijde van ons blad vaak bloot staat.

In de lange jaren van zijn bestaan heeft de *Amigoe di Curaçao* zich steeds beijverd de waarachtige belangen der Kolonie te dienen, alles wat tot de economische en zedelijke verbetering ervan kan strekken te bevorderen en te verdedigen en daarvan is zij ook in de laatste jaren niet afgeweken. Er bestaat ook in onze kolonie vrijheid van drukpers en ons blad heeft daar steeds een bescheiden gebruik van gemaakt. Doch de termen die de Heer S. M. bezigt, zouden bij een buitenstaander al licht het idee wekken, alsof wij tot de onverzoenlijken behooren, die steeds oppositie *quand-même* voeren. Dat wijzen wij beslist terug. Ons blad heeft menigmaal critiek geoefend op beslissingen van den Raad, meer nog op uitdagende, felle harstochtelijke redevoeringen van *sommige* leden van den Raad vooral in zake van het bijzonder onderwijs. Zij heeft daarbij van haar goed recht gebruik gemaakt. Had zij dit niet gedaan, dan zou zij aan haar plicht verzaakt hebben. Maar zij ging daarbij wel recht door zee, maar niet lichtzinnig te werk, altijd trachtend met deugdelijke bewijzen en op goede gronden haar meening te verdedigen. Wanneer bij hooge uitzondering die critiek wat hard neerviel, lag de schuld daarvan of wel aan den vijandigen toon van den uitdager of aan de zwakke eenzijdige bewijsvoering van den tegenstander.

Wie aan den weg timmert, staat altijd aan veel critiek bloot. De leden van den Kolonialen Raad moeten daartegen bestand zijn en daarom is het zaak, dat zij altijd goed beslagen voor den dag komen en de zaak van alle kanten bezien.

En wanneer dan met ernstige belangen geen rekening wordt gehouden dan is het de plicht der pers daarvoor in de bres te springen. Een goede courant moet de publieke opinie voorlichten en zich niet enkel bepalen tot het opnemen van nieuwsberichten en advertenties. Zóó beschouwen wij de roeping van den journalist.

Wij zouden nu gevoegelijk kunnen overgaan tot het *vierde* punt: *de financiëele verantwoordelijkheid van den Kolonialen Raad*, doch de Heer Statius Muller heeft zoovele en zulke heterogene stoffen in zijn ingezonden stuk samengedrongen, dat wij, rekening houdend met de beperkte plaatsruimte van ons blad, geen mogelijkheid zien om ook de twee andere punten nog in dit nummer voldoende tot hun recht te laten komen.

Daarover dus de volgende week.

DE OORLOG.

Wanneer de gedachten en gevoelens der Regeeringen over den vrede even volmaakt harmonieerden als de berichten over het ophanden zijnde offensief aan het Westfront, zwegen vandaag nog alle kanonnen. Fransche, Engelsche, Duitsche en Hollandsche telegrammen zijn het roerend eens, wanneer zij de komst van deze nieuwe krachtproef bespreken. In België heerscht een ontzettende bedrijvigheid, troepen treinen komen aan, hospitalen worden gereed gemaakt, bombardementen donderen over de geheele linie; het heen en weer reizen van Clemenceau naar de legers, is weer „en voque", en vooral vliegerraids ziedaar de voorteekenen. Over het doel zwijgen de Duitschers, lichten de Franschen ons echter in. Ofschoon Hindenburg (door „*Daily Expres*" dood verklaard) of Mackensen het willen doen voorkomen, dat de hevigste slag zal neerkomen op het frontdeel aan de N. Avre en de Lijs tot Béthune, is het duidelijk, dat zij zullen trachten Amiens en Clermont te bemachtigen, den verbindingspoorweg tusschen deze plaatsen te overmeesteren en, koste wat het wil, de geallieerde legers te scheiden. Het troepenaantal weten de Engelschen ons nauwkeurig mede te deelen: 1.900.000 man; of daaronder ook de Oostenrijkers en Bulgaren vallen, die door Duitschland tot deelname zijn uitgenoodigd

De Entente kan daartegenover haar eigen mannetjes plaatsen, vermeerderd met de Amerikaansche legers; die, zooals Parijs dezer dagen berichtte, aan het einde van het jaar een getalsterkte van 1,500,000 soldaten zullen bedragen,

Wat echter den tijd aangaat zouden de Duitschers, althans volgens Parijs, wachten op een gunstige weersgesteldheid.

Deze schijnt thans gekomen; immers het laatste telegram uit Parijs meldt alreeds dat de kanonnen alleen aan het woord zijn en dat die oorverdoovende taal alles in de Z. W. buurt van Amiens en ten W. van Noyon, bij Plemont, doet trillen. Daarmee is dus de scène hier ingeluid.

Het motief, aldus de geallieerden, is om een laatste poging te wagen in het Westen om het prestige van Hindenburg te redden en voor Duitschland een krakende ineenstorting verder uit te stellen. Dat alles wordt ons meegedeeld, gelijk een bioscoop-explicateur vóór een filmafdraaiing zijn stuk verklaart tot beter begrip van hetgeen aanstonds vertoond gaat worden.

De Franschen zijn niettegenstaande dit alles druk in de weer om de laatste voorbereidingen nog zooveel mogelijk in de war te sturen. Hun vliegerseskaders onder aanvoering van den beroemden kapitein Funk, „le diable de l'air" bombardeeren op geringe hoogte convooyen en opgestelde batterijen en trachten schrik aan te brengen onder de Duitsche troepen, teneinde hun moreel te verzwakken en hun slag te breken.

Ten N. W. van Reims wisten zij zelfs door een koenen aanval de 3e Duitsche linie te bereiken en aldaar gevangenen te maken.

Op het Italiaansche front zijn tot nog toe de aanvallen der Oostenrijkers zonder succes gebleven.

Rome wist alleen te vertellen, dat de Italianen 9 vliegtuigen neergeschoten hadden en dat het volk vol geestdrift den strijd volgt. 't Zal wel méér met hoop in de ziel op een spoedigen vrede dan met veel animo zijn. Aan het Macedonische front is het Initiatief in handen der alliés. Fransche, Italiaansche en Grieksche troepen hebben enkele uitspringende hoeken genomen en daardoor hun frontgrens meer afgerond op één punt in het centrum wisten zij zelfs een vooruitgang van 20 KM. te maken. Is dit een bindoffensief om de Bulgaren, die na Roemenië's vrede in een zalige rust leven, van het Westfront verwijderd te houden?

De Bolsjewiki, die het proces tegen den ex-czar moeten begonnen zijn, hebben volgens Constantinopel via Bazel Bakoe wederom genomen. Eerlijk van de Turken, geheel tegen hun gewoonten in, om zoo'n nederlaag zelf het eerst te melden.

't Verhoogt de waarschijnlijkheid echter niet; de Entente-pers had toch hier geen reden van de kostelijke primeur af te zien. Zürich meldde, dat het Duitsch-Oostenrijksch Polen-verdrag inhoudt, dat Polen zich gedurende 50 jaar met Oostenrijk zal vereenigen.

Ofschoon wij reeds voor twee jaar vernomen hebben, dat aan keizer Karel de Poolsche koningskroon was aangeboden, geven wij dit bericht onder alle voorbehoud. Mocht het waar zijn, dan is er reden voor den uitroep: afhankelijk zijn is toch maar alles!

In Zwitserland heerscht groote ontevredenheid over het optreden der Fransche en Engelsche handelsagenten, die in bureaux, factorijen en warenhuizen binnenkomen en bij weigering om op al hun vragen te antwoorden, dreigen met stopzetting van den Zwitscherschen buitenlandschen handel. Maar zij worden immers niet door Engeland en Frankrijk beschermd.

De Home Rule-quaestie is weer eens in een acuut stadium getreden. Lloyd George had verklaard: Wilt ge geen algemeenen dienstplicht dan krijgt ge geen Home Rule.

Daarop is het in Ierland weer aan het gisten geweest; thans, zoo vernemen wij, zijn 500 kopstukken der Sinn Feiners, onder wie ook Parlementsleden, gevangen genomen. Nu heerscht er weer rust in het land. Voor hoelang?

De Duitsche vloot moet, volgens een Londensch telegram, geconcentreerd zijn te Kiel. Zouden de Duitschers nog plannen koesteren, door een vlootactie hun landoffensief in het Westen te ondersteunen?

Een klein, doch veelzeggend berichtje bereikte ons uit Parijs: „De afgevaardigden van verschillende fabrieken voor oorlogsmateriaal besloten het werk opnieuw te beginnen. Dus gestaakt? Hoelang? Waarom?

Er was te voren niets van uitgelekt?

Holland, het land „door de zee omspeeld," kan evengoed genoemd worden: „door mijnen omspeeld." Sinds het begin van den oorlog zijn op de kust aangetroffen 4476 mijnen waaronder 3609 Engelsche, 80 Fransche, 328 Duitsche, 459 van onbekende nationaliteit. Dat is volgens Bartjens gerekend gemiddeld 3 per dag. En dat alles ondanks de meermalen herhaalde verklaring van Engeland en Duitschland, wanneer een Hollandsch schip op een mijn was geloopen, dat zij daar geen mijnen gelegd hadden enz. Het zal wel op dezelfde manier gaan als met de Tubantia-torpedo, die uit eigen beweging de lanceerbuis ontvlood en zich zelf naar het schip richtte.

De Italiaansche luchtkapitein Resnati die op het punt stond in zijn „caproni" op het oogenblik het grootste vliegtuig der wereld, den Atlantischen Oceaan over te steken, is in Amerika op zijn laatste proefvlucht neergestort en voor dood weggedragen. Voor het Italiaansche leger een groot verlies. Zoo hebben alle landen op hun beurt de smart te dragen, dat hun luchtbeheerschers hen ontvallen. Daarboven bestaat evenmin garantie tegen den dood als op het slagveld of den zeebodem.

Doch ondanks de gevaren aan zoo'n luchttocht verbonden, zetten de wolkenkrabbers van alle nationaliteit hun vrees op zij, wanneer het geldt, hun vaderland een dienst te bewijzen.

Pas zijn de Duitsche vliegers boven Londen geweest of de Engelschen komen Keulen met een contravisite vereeren. Voor het eerst in den oorlog heeft de Rijn-stad met haar heerlijken Dom kennis gemaakt met geallieerde bommenwerpers. Londen meldt, dat de schade groot is; hopen wij, dat de kathedraal ongerept is gebleven. Wij kunnen niet meegaan met zoovelen, die verlangen, dat eenzelfde doodsklok luiden moge over dit kunstgewrocht als over de verwoeste kathedraal van Reims. Wraakzucht blijft een zeer onedele hartstocht, waaraan een christen geen voedsel mag geven. Wel hopen wij, dat deze vliegtocht voor Duitschland een vermaning moge zijn.

Zweden wordt zoo langzamerhand een groot warenhuis. Diplomatieke agenten te Christiania seinen ten minste naar Washington, dat Duitsche kooplieden daar de meubelen aan de markt brengen, die in Frankrijk en België zijn gestolen. Dat kan na den oorlog nog een uitzoeken geven, wanneer de eigenaars de hun toebehoorende voorwerpen terug verlangen.

De War Trade Board had een voorstel ingediend om de verzending uit Amerika te verbieden van couranten, tijdschriften en allerlei soort publicaties. Gelukkig is dit plan in duigen gevallen, doordat de overheid den maatregel te kras vond.

Categorisch is thans door Staatssecretaris von Kühlmann aan een vertegenwoordiger der „*Nieuwe Courant*" ontkend, dat ex-minister Colijn met Duitsche vredesvoorstellen naar Londen is vertrokken; ook Balfour zegde hetzelfde. Laat het dan, helaas, niet waar zijn, wij hopen toch, dat spoedig een vredesbemiddelaar moge gevonden worde die de volkeren nader tot elkander brengt. En men behoeft niet lang te zoeken om zoo iemand te vinden.

VOORZICHTIG! AARDAPPELS!!

Dat ons Moederland er krap voor zit, in sommige punten krapper dan wij, dat er 'n 11-daagsche broodkaart van 2800 gram regeert; dat de voorraden gerantsoeneerd zijn en men er struikelt over bonboekjes voor alle artikelen, was bekend; maar het volgend brokje leven, aan het *Hbld* ontleend, typeert meer dan het meest donkere geschrijf over de benauwende omstandigheden.

We zijn in Den Haag. Op den hoek Spui en Pooten heeft het jongetje van drie-hoog achter zijn mandje met aardappels laten vallen. Als pepernoten op St. Niklaasavond zijn de grauwe veenpatatten weggedanst over het plaveisel.

Spil weggedoken liggen ze nu langs den trottoirrand. Hier en daar bolt er nog eentje op het vlakke asphalt, vreemd onhandig als een kneuter in het drukke stadsgedoe. Zelfs tollen er nog zachtkens een paar rond tot waar 't klokkenkastje op de Spuistoeltelling staat. Op de meesten sekter heeft het railslootje de heerlijke bekoring van het „weer-thuis" gevoeld. Rokje aan buisje liggen ze er prettig gerijd in, het vuilwarte van modder en slijk, dat de railsgleuven vult.

„M'n aarpels!" huilt 't ventje van drie-hoog, met zenuwachtige handen pratend aan 't afbrokkelend oor van zijn mandje.

„Aardappels?" mompelt een oud heertje. Zijn stram rugje buigt zich en het turfkleurig peau-de Suède omsluit twee zonbruine patatten.

„Aardappels!" lacht vriendelijk een dame-bourgeoise. En met één hand opschortend de voorbaan van haar wandeljapon, nijgt ze voorover en gaat wijd beenend over 't asphalt, rapend en zamelend tot haar hand overvuld is.

Langs den trottoirrand rapen kinderen. Bij 't klokkenkastje daalt een witte dirigeerstok en ordelievend ordent de verkeerswachter de aanrollende kneuters te samen.

„Aardappels!" mompelt onhoorbaar een roodwangige postwagenrijder en voorzichtig laat hij zijn viervoeter mijden de plaats waar gezaaid is.

De mand van 't ventje van driehoog staat op den trottoirhoek. In petten en schortjes dragen de kinders hun vangst aan. Peau de Suède en garen, slanke vingertjes en rood-beenige handen doen transportwerk als ging het om dood of om leven.

Ting-ting..., fling-fling... Van den kant van het Plein komt hij aandreunen, de roomgele tram. Maar nog eer hij zijn draai heeft kan naar het Spui, gaan tien handen wenkend en wuivend omhoog. En rustig, als gold het een halte, draait de bestuurder zijn handle, tingtingt met zijn voetbel en buigt 't hoofd uit zijn openstaand raampje.

„Laat se in 'n midden maar liggen! Eerst uit de rail rapen!" Eén blik en direct is zijn diagnose gesteld.

Boven het railslootje reppen de handen.

„Klaar?"

„Ja, se bennen binnen."

Fling-fling, stoot de voetbel en de handle gaat tikkelend rond.

„Ho! Stop! Daar ligt er nog een!"

Fling! Een korte belstoot en stil staat weer 't gevaarte.

„Sjö! Haast d'r onder. Vlak voor de wielen."

„Klaar?"

„Joa, baas, Dankie!"

Eerst bonkend, dan grommend, dan zingend en suizend giert de tram voort het Spui op. Tusschen de rails wippen de laatste veenkleuters de mand in. En 't joggie van driehoog seult aan één oor zijn mand weg langs het drukke beenengewirwar van de Spuistraat.

Berichten uit de Kolonie.

Zilveren Jubelfeest.

Dinsdag j.l. vierden de Eerwaarde Fraters Crescentius en Sidonius het zilveren feest hunner inkleeding. Des morgens om 9 uur had een drukbezochte receptie plaats, waarbij ook Mgr. en zeer vele paters der stad verschenen. Welkomt-en feestliederen klonken uit jongenskelen, terwijl ook de Eerw. Fraters deze gezangen ondersteunden. Men kon in dit zingen den toon van een blij hart beluisteren, van waardeering voor hetgeen de beide Jubilarissen voor de jeugd hebben gedaan.

Een leuk tooneelstukje „Jocrisse" werd opgevoerd, waarin de jongens keurig speelden. Alles werd verdienstelijk ten gehoore gebracht, zoodat deze dag den beiden feestelingen nog lang heugen zal, wat wij ook hopen én voor hen én voor het St. Thomas-college én voor de jongens der scholen, die aan hun zorgen zullen worden toevertrouwd.

Koningin Emma-brug.

Zondagmorgen was de brug weer zoover hersteld, dat het geregeld verkeer kon plaatsgrijpen. Verschillende nieuwe houten planken zijn aangebracht op het vaste gedeelte dat verbogen was.

Dezer dagen verrichtte de duiker zijn laatste voorbereidingen om de gezonken ponton en machine te lichten; eerst nadat een gedeelte onder aan bij de schroeven was afgezaagd, kon de machine gelicht worden.

S. S. „Buenos Aires."

Na meer dan een maand lang verwacht te zijn, kwam Dinsdag j.l. de Spaansche boot van Colombia hier aan. Aan boord waren veel passagiers. van wie enkele ons mededeelden, dat gedurende zijn vaart in de Amerikaansche wateren, twee inspecteurs der Amerikaansche Regeering aan boord van het stoomschip verblijven om alle mogelijke contact met den vijand tegen te gaan. De boot is denzelfden avond weer vertrokken.

Benoemingen.

De Gouverneur heeft telegraphisch bericht ontvangen van den Minister van Koloniën, dat het aan H. M. de Koningin behaagd heeft, met ingang van den 2en Dinsdag dezer maand de heeren A. G. STATIUS MULLER en dr. J. P. EVERTSZ te benoemen respectievelijk tot voorzitter en ondervoorzitter en de heeren J. C. B FORBES, E. M. PENSO, EDWIN SENIOR en H. STATIUS MULLER tot leden van den Kolonialen Raad.

Oproep.

Het Consulaat van de Columbiaansche Republiek roept alle Columbianen, in zijn kring wonende, op om zich zoo spoedig mogelijk aldaar aan te geven en zich te doen inschrijven. Het doel der aangifte zal wel voor eenieder duidelijk zijn.

Lang wachten.

De „Samson" die Zondagavond om 11 uur reeds voor de haven lag, heeft na 2 uren wachten, dus om 1 uur in den nacht eerst, antwoord ontvangen op zijn seinen.

De bruglieden mogen wel eens bedenken, hoe onprettig dit lange wachten is, waardoor noodeloos nachtwerk wordt bezorgd aan hen zelf en aan anderen. Trouwens ook hun reglement is met deze handelwijze in strijd. Hopen wij, dat zoo iets voor 't laatst is geschied.

Leger- en Vlootfilm.

De leden van het A. N. V. hebben Woensdagavond genoten van een echt vaderlandsche demonstratie.

't Was alles Holland en nog eens Holland, wat de klok sloeg. De ciné „Habana" op Pietermaai, rijk met de Nederlandsche driekleur gedrapeerd, was zeer goed bezet. Z. H. E. G. de Gouverneur en Z. D. H. de Apostolische Vicaris vereerden de voorstelling met hun hooge, zeer gewaardeerde tegenwoordigheid. Om 7½ uur begon na het spelen van het „Wien Neerlandsch Bloed" de film te loopen. Daar wij in ons nummer van 11 Mei den inhoud reeds in extenso hebben weergegeven, willen wij om een herhaling te voorkomen, slechts enkele punten die meer bijzonder frappant en aardig waren, releveeren.

Van de legerafdeelingen genoten wij toen we de zwemoefeningen en masse van 4000 man aanschouwden, de kranige toestel bewonderden van de motorbrijders door de duinen, de pontonbruggeleggers, die in een paar minuten gereed waren.

Wij hebben gelachen bij de sportoefeningen, zooals het Jonassen, van kastje naar den muur, bij de soldatenkomedie in de open lucht; gewatertand toen we de magazijnen aanschouwden, overgevuld met tarwebrood, toen die menigte vette hollandsche koeien passeerde, voor onze gemobiliseerde jantjes bestemd. De ontzettende uitwerking der mitrailleurs werd aangetoond door het vellen van een boom in enkele momenten. Wat de duiven als postboden kunnen presteeren, werd ons duidelijk evenals wij een helder begrip hebben gekregen van het gevaarlijke in een mijnafsluiting.

Het mijnen leggen en het onderzeeërsbedrijf was voor velen een nieuwtje evenals het weergeven van de volle laag en het doelschieten van een batterij.

Wat ons vooral trof, was de sympathieke houding van onze geëerbiedigde Koningin, die in deze bange jaren vooral in alles heeft meegeleefd met haar volk en zelf alle onderafdeelingen van leger en vloot inspecteerde. Nogmaals, de avond is goed geslaagd.

Wij mogen onzen gelukwensch met dit succes en eveneens onzen dank aan ook niet onthouden aan den ijverigen Secretaris v. h. A. N. V. den heer Bierman, aan wiens bemiddeling vooral de afdeeling dit genoten heeft te danken. Moge het hem gegeven zijn, nog menigmaal het A. N. V. en de kolonie aan zich te verplichten. Ook ons compliment aan den heer Boskaljon, die telkens te juister tijd passende en doeltreffende muziekstukken en volksliederen wist in te vlechten.

Mogen wij nog een paar kleine opmerkingen maken, dan zijn het deze. De decoratie van „Habana" is wel wat klein, zoodat een flink ruim tooneel kleiner moet worden weergegeven. Dan enkele tafereeltjes verdwenen te spoedig, wat teleurstelt en tevens de oogen vermoeit. Dit gebrek is gemakkelijk te verhelpen. Daarvoor zat aan de 8 uren, die de film in beslag nam, slechts een kort tijd worden toegevoegd, hetgeen geen bezwaar is.

Nogmaals, het was een mooie avond, die het vaderlandlievende hart goed deed. Wij bevelen het bezoek nogmaals aan, hopende dat zooveel mogelijk Curaçaoënaars de voorstelling bijwonen, wat den band met het moederland vaster zal smeden, wanneer zij zien, hoeveel Holland doet voor zijn zeemacht om zijn kolonies te beschermen.

Voor onze abonné's zal het overlezen van ons hoofdartikel van 11 Mei den aangenamen avond weer in 't geheugen terugroepen.

Hoog bezoek.

Gisteren maakte onze Apost. Vicaris Mgr. VUYLSTEKE een dienstreis naar Sta Rosa en Scherpenheuvel. Z. D. H. keerde in den avond terug.

Koloniale Kas.

De inkomsten van de Kol. Kas in het eerste trimester van 1918, vergeleken met die van deselfde periode in 1917, waren:

Curaçao	f 147,696,88	f 164,498,83
Aruba	„ 9,874,27	„ 10,881,22
Bonaire	„ 10,964,89	„ 5.408,70
St. Martin N.G.	„ 3,738,28	„ 4,566,10
St. Eustatius	„ 2,388,38	„ 2,686,62
Saba	„ 1,498,88	„ 2,648,84
Totaal	f 175,860,48	f 190,859,06

Boletin Comercial.

Venezolaansche Scheepvaartcompagnie.

De agenten dezer compagnie deelen mede, dat het stoomschip „*Guarico*" de volgende route zal maken: Martinique, Trinidad, Carúpano, Guanta, La Guaira, Pto Cabello, Curaçao, Santa Martha en Puerto Colombia om daarna de reis voort te zetten in omgekeerde volgorde. Omstreeks 23 dezer maand zou het schip van La Guaira vertrekken.

Nieuwe Zeildienst.

De schoener *Lelia* van den heer Craane, op Bonaire, die door het Bestuur is gehuurd voor een geregelde wekelijksche vaart tusschen Curaçao, Aruba en Bonaire, zal in het begin van de volgende maand die reizen aanvangen. Naar wij vernemen is hij behoorlijk ingericht voor het vervoer van passagiers.

„S. S. Hollandia."

De Gouverneur heeft gisterenmogen telegrafisch bericht ontvangen dat de „Hollandia" van Montevideo naar New-York is vertrokken, en waarschijnlijk 15 Juni van daar naar Nederland zal vertrekken.

(*Cur. Crt.*)

Vertrek.

Naar ons uit de beste bron verzekerd werd, zal het S.S. „Vulcanus," dat hier sinds maanden werkeloos gelegen heeft, vandaag naar Argentinië vertrekken, teneinde aldaar meel te laden voor Suriname.

Over eenige dagen vertrekt ook het S.S. „Juno" met een lading hout naar New-York.

Dankbetuiging.

Ontvangen van den Heer Johan P. Menge een monsterfleschje van *Corbys Canadian Whisky*.

Van het Belgische Consulaat No. 6 en 7 van „America-Latina."

Officieele berichten.

Aan Mevr. J. S. G. Haayen-Spit, onderwijzeres 1ste klasse aan de Wilhelminaschool alhier, is om gewichtige redenen 14 dagen verlof verleend.

De tijdelijke klerk op Aruba E. H. Lampe is definitief als zoodanig benoemd.

Aan den tijdelijken derden kommies 2de klasse alhier Julio Felix is op zijn verzoek eervol ontslag uit 's lands dienst verleend.

Posterijen.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven.

Luis F. Carrasquero, Rodelfina Dervall, Juanita de Mey, Maria H. de Salon, Panchito de Veer, Maximiliano Eugenia, Elvira Faneita, Simeon Innasia, Anita Jansen, Vicente Kirindongo, A. Kristen, Lucia Miguelia, José Nicolas, Roque Peñaranda, Anita Pieterez, Pedro Plantijn, Maria Racheus, Ernestao Ramos, Felesito Rasao, Constans Silberi, Eufracio Thode, Angelica Thode, Rafael van der Hans.

Aangeteekende stukken: José Maria Maal, Messantal, Director del Sanatorio Medico de Santa Elizabeth.

Drukwerken: D. A. Bernstein, J. Crooks.

Monster zonder adres: Een boekje gekleurde papieren van: Charles W. Rider & Co., New York.

Koloniale Raad en de Dokter van het 3e. district.

ZeerEerw. Heer Redakteur.

Men kan zijn oogen bijna niet gelooven, maar er is niet aan te twijfelen, want het staat te lezen in den *Amigoe di Curaçao* en in de *Curaçaosche Courant*, dat in de zitting van den Kolonialen Raad ter bespreking van de Koloniale Huishoudelijke Begrooting voor het dienstjaar 1919 de post 91 dokter voor het 3e district en post 128, bouw van een nieuwe woning voor den Gouvts. Geneeskundige voor het 3e. district met groote meerderheid werd afgestemd, niettegenstaande Dr. Waterman, de directeur van Openbaren Gezondheidsdienst de belangen van deze 6000 arme bewoners van het 3e District met zooveel vuur en overtuiging en vasthoudendheid verdedigde.

De leden van den Raad geloofden blijkbaar, dat na de uitbreiding van het 2e. district naar het Westen of Noord-Westen er voor een dokter van het 3e. district niet veel te doen zal overblijven, vooral daar de Curaçaosche Petroleum-Maatschappij haar eigen dokter heeft voor haar werklieden.

Hoe de Heeren aldus hebben kunnen redeneeren, begrijp ik niet goed.

Kennen zij het 3e. district wel voldoende uit eigen aanschouwen?

Kennen zij de afstanden wel?

Zelfs met de topografische kaart van Curaçao vóór zich, kunnen zij nagaan, dat de meeste bewoners van het 3e. district b. v. van Malpais, Boca San Michiel, Jan Doret, Guan Domingo, Mahuma, Ceroe Fortuna uren ver moeten loopen, soms zelfs een heelen dag en méér moeten verliezen alleen om de eenvoudige opgave te doen van geboorte of overlijden of voor het burgerlijk huwelijk bij den districtmeester, die ver weg in het 2e. district woont. Want dit bezwaar is nog bij lange na niet geheel weggenomen door dat de districtmeester twee maal per maand Zaterdags sitting houdt op Cas chikitoe en eens per maand in de school van Santa Maria.

Immers dat zou veronderstellen dat voor het doen van die opgave van geboorte of overlijden altijd juist op dienzelfden dag of hoogstens twee dagen te voren die geboorte of dat overlijden had plaats gegrepen.

Niet alleen dus voor den Districtmeester, die ver weg woont, doch ook voor den geneeskundige, die eveneens zeer ver buiten het district woont, zijn de meeste bewoners van het 3e. district dus verplicht een tocht van uren ver te maken, met de kans nog eenige uren te mogen wachten, wanneer de dokter niet thuis is. De tegenwoordige dokter, belast met de armenpraktijk van het 3e. district, de Heer F. J. G. Gaerste, woont in de stad en is tevens belast met de armenpraktijk van het stadsdistrict beoosten de haven.

Men kan dus veilig aannemen dat een bevolking van bijna 12000 menschen het recht hebben zijn medische hulp in te roepen.

Een ieder begrijpt, dat een dokter met de armenpraktijk in het stadsdistrict plus nog zijn andere particuliere praktijk het reeds méér dan volkomen genoeg heeft. Men kan het onmogelijke niet van iemand eischen. En wanneer dan iemand, zelfs met nog 100 % méér ijver en voortvarendheid dan Dr. Gaerste, zooveel zijn tijd weet uit te sparen, dat hij ook nog de strikt noodzakelijke dienstreizen door het 3e. district op tijd verricht, dan heeft hij daarmee vrij wel al den beschikbaren tijd, dien hij in het district kan doorbrengen, verbruikt. Vergeet ook niet dat de tijd, dien hij voor zijn dienstreizen in het district noodig heeft, feitelijk wederrechtelijk onttrokken wordt aan den tijd, die hij voor de armenpraktijk in de stad moet disponibel stellen.

Hoe moet de dokter het dan nog klaar spelen wanneer hij plotseling voor spoedeischende gevallen naar buiten geroepen wordt?

Als argument om deze post van de Begrooting af te voeren, werd door den voorzitter gezegd, dat voor de werklieden der Curaçaosche Petroleum Maatschappij op Asiënto, in dit district gelegen, een eigen dokter zal zorg dragen.

De kracht van dit argument heeft men overschat of liever het bewijst niets.

Op het oogenblik werken op Asiënto 300 à 400 man. Laten we aannemen, dat, wanneer dat grootbedrijf in volle werking zal zijn, er 2 ja tot 3 maal meer werkkrachten noodig zullen zijn. Die menschen zijn fabrieksarbeiders, dus meer aan lichaamskwetsuren blootgesteld, die dus elk oogenblik medische hulp kunnen noodig hebben. Het zou dus daarom reeds een buitensporige eisch zijn de zorg voor zulk een groot getal menschen ook nog aan den dokter van het 3de district te willen opdragen.

Doch van den anderen kant moet men het nu niet zóó voorstellen, alsof, nu Asiënto een eigen dokter krijgt, daarmee de lasten van den dokter van het 3de district zoo aanmerkelijk verlicht worden.

Men moet niet al die 400 of 800 arbeiders van die 6000 bewoners van het 3de district aftrekken, om de eenvoudige reden, dat maar een betrekkelijk klein getal hunner werkelijk in mijn parochie, dus in het 3de district woont. Het grootste gedeelte van dat werkvolk woont in het stadsdistrict. Ook *zonder Asiënto* mede te rekenen blijven er dus toch nog ± 6000 menschen voor rekening van den dokter van het 3de district, dus nog volop werk genoeg.

Voor diegenen, die minder met het 3de district bekend zijn, laat ik hier een lijstje volgen van de meest bevolkte buurten en die het verste van de stad af liggen, uit het 3de district.

Malpais met ± 220 bewoners, Boca San Michiel ± 250; Jan Doret, Blauw, Piscadera, Anna Martina, San Michiel chikitoe, San Michiel grandi, San Michiel liber ± 300; Guan Domingo, Manuel Kuiper, Wauwau, Zegoe, Weltevreden, Bonabista p'abao met ± 350; Papaja, Soea, Tera Saloe, Gato, Weitje, Raphael, Rooi Nanna, Maduro, Veeris, Mina Scharbaai, Sans Soucis, Ceroe Francés met 500; Bonabista, Carpat, Valentijn, De Hoop ± 400; Wijs, Waterloo, Goezi, Maria Maai, Kipisantoe, Rooi Canal ± 500; Ceroe Fortuna, Muizenberg en Noordkant met 350; Santa Maria, Corral Piedra, Kanga, Wanota, Noorwegen, Vredenburg, Salsbach, Speransa, Caboverde, Porta di Hato, Calabarie, Tantanja, Gatot, Guan Hato, Lis Paula, met zijn honderden bewoners. Verder Sabana Bojo, Sabana America, Sabana Grootje, De Goede Hoop, Gibraltar, Cellada, Welatina met ± 500; Jonafoe, Belmonte, Bibir Contentoe, Bao-lena, Zuurzak, Guan Baheska, Bar Bouquet, Grinolli, Paradijs, Florencia, Torenquiet, Solidad, Gasparito, Morgenster, Marchena, Heintje Kool, Santa Rosa ens. met zijn honderde bewoners, zonder nog de ± 600 bewoners van Charo, Huicio, Ceroe Pretoe, Alabama, Australia, en nog enkele andere die dichter bij de stad gelegen zijn in rekening te brengen.

Zoowel wat geneeskundige hulp als wat districtmeester betreft is de tegenwoordige behandeling van het 3de district erger dan stiefmoederlijk.

De Voorzitter, de Heer A. G. Statius Muller bepleitte de schrapping van art. 91 ook met te zeggen, dat een groot gedeelte van de bewoners van het 3de district toch bijna elken dag naar de stad gaat en als ze ziek zijn, gaat een groot gedeelte van hen naar het St. Elisabeths-gasthuis.

Nu zou ik willen vragen, wie gaan bijna elken dag naar de stad? Zijn dat gezonden of zieken?

Dat zullen toch zeker wel geen *zieken* zijn. Het zou ten minste een onbarmhartige eisch zijn, te verlangen, dat een zieke eerst een voetreis van een paar uur zou moeten maken om zich bij den dokter te vervoegen.

Dus zijn het *gezonde* menschen. Wat bewijst het dan ten voordeele van die opinie? Zeker, er gaan stellig honderden menschen uit het 3e district dagelijks naar de stad, hetzij werklieden of verkoopsters, dus voor hun zaken, en ook voor dezen ligt het huis van den dokter heelemaal niet op hun weg, maar wel zeer vèr buiten hun koers. Voor de meesten hunner, die op tijd op hun werk moeten zijn, beteekent zelfs een boodschap voor een zieke afgegeven aan het huis van den dokter in de stad, een lange omweg en een aanmerkelijk tijdverlies.

Het is waar dat velen ter verpleging in het Gasthuis worden opgenomen, doch ook dat veronderstelt juist als regel, dat ze *eerst* door Dr. Gaerste behandeld zijn in het district, omdat ze alleen met een bewijs van dien dokter daar worden opgenomen, dus in zoover is ook dit geen ontlasting van het werk van den dokter.

Het is een feit, dat er veel menschen sterven, of wier kwaal verergert, doordat ze om de groote afstanden er tegen op zien naar den dokter te gaan.

Ik heb in het voorgaande alleen rekening gehouden met *normale* omstandigheden. Ik laat het nu aan den oordeelkundigen lezer over zich verder in te denken, wat er gebeuren moet in jaren van epedimieën, in tijden van gebrek, als wanneer honderden aan scorbut, buikziekten of typhus enz. lijden, gelijk b.v. in het jaar 1912 gebeurde, toen alléén in het derde district, bijna 225 sterfgevallen zich voordeden, behalve de velen die in het Gasthuis overleden.

Er is nog een andere voorname factor over het hoofd gezien.

Ons kolonie staat tegenwoordig in het teeken van hygiëne en gezondheidsdienst. Het hooge bestuur wil absoluut, dat ons eiland onder dat opzicht een onberispelijken naam zal hebben, en het stelt zoo onbekrompen mogelijk ons daartoe met schatten gelds in de gelegenheid.

In vroegere tijden nam men in buitendistricten bij geval van ziekten zijn toevlucht tot zoogenaamde *curadors*, alias kwakzalvers. Langzamerhand is dat verminderd door dat er meer dokters kwamen. Doch die curadors bestaan nog en worden nog geconsulteerd, vooral als er niet zoo onmiddelijk een dokter bij de hand is. Juist daar waar uren in den omtrek geen dokter te vinden is, hebben deze lieden een vrij onbetwist arbeidsveld, en weten zich overal in te dringen. En niets zou beter in staat zijn aan de dwaze en gevaarlijke praktijken van die kwakzalvers een einde te maken dan die districtbewoners nader te brengen tot een dokter, wien het gemakkelijk kan vallen hun vertrouwen te winnen, wanneer hij liefde heeft voor de armen en hart voor zijn vak.

Ten slotte nog een enkel woord over de dokterswoning op Calabarie. Deze plaats is zeker ideaal gelegen voor een dokterswoning in het midden van het 3e. district.

Doch wanneer werkelijk de hooge kosten de leden hebben afgeschrikt, zou er dan geen middelweg te vinden zijn geweest? Zou b.v. het landhuis op Weitje niet, althans tijdelijk, voor dokterswoning hebben kunnen dienen? Te meer nog daar Dr. Lens indertijd er ook wel gewoond heeft.

En hebben de heeren wel gedacht aan het onbewoond landhuis van Groot-Piscadera, dat bovendien nog het voordeel heeft telefonisch verbonden te zijn met Malpais, en juist prachtig gelegen is in het centrum van Malpais, Boca S. Michiel, Jan Doret, S. Michiel liber, chikitoe en Grandi, Guan Domingo, Weitje, Manuel Kuiper ens.

Doch zelfs het meest ongunstige geval veronderstellend, dat alleen de eenig mogelijke oplossing ware geweest, een geheel nieuwe dokterswoning te bouwen op Calabarie, ook dan nog zou ik verwacht hebben, dat de Heeren het 3e. district wat loyaler souden bedacht hebben, al ware het alleen maar uit overweging dat dit district zich reeds 12 jaar lang al de lasten en ongemakken heeft getroost van geen eigen districtmeester te hebben en daarmee aan het Bestuur al die jaren heel veel geld bespaard heeft.

Het is te hopen, dat men in Holland wat meer medelijden met de 6000 arme bewoners van het 3e district zal hebben.

Il y à encore des juges à Berlin.

U ZEerw. Heer Redacteur bedankend voor de ruime plaats mij welwillend voor dit artikel afgestaan en de lezers voor hun geduld, blijf ik uw dw. dn.

P. fr. H. Okhuizen. O. P.

Pastoor

Santa Maria.

3e. district. 16 Mei 1918.

Noot van de Redactie. Wegens plaatsgebrek kon dit artikel de vorige week niet worden opgenomen.

Buitenland.

Het rooken in Engeland afgeloopen.

Naar de „Evening News" mededeelt, sullen de rookers in Engeland voor den verderen duur van den oorlog het zonder sigaar, pijp of cigaret moeten doen. Wel is er nog voor drie maanden tabak voorhenden, doch deze zal voor de soldaten en de arbeiders in de oorlogsindustrie worden gereserveerd. Het schijnt in Engeland dus met de tabak wel op zijn eindje te loopen.

De luciferziekte.

In Denemarken komt in de laatste maanden bijna uitsluitend bij mannen, een huidziekte voor. De ziekte doet denken aan een soort verbranding van de huid, die rood en lederachtig wordt, wat wordt waargenomen aan dijbeenen en handen.

Thans is geconstateerd, dat de oorzaak van de ziekte te vinden is in het gebruik van Zweedsche lucifers. Bij de vervaardiging daarvan wordt wegens gebrek aan grondstoffen voor de doosjes niet meer de roode niet-giftige amorphefosfor gebruikt, maar de gevaarlijke gele fosfor, die door aanraking met het lichaam zoo sterk verwarmd wordt, dat hij verdampt, waardoor de huid wordt aangedaan; ook worden de oogen geïnfecteerd en gezwollen, een typisch verschijnsel van fosfor-vergiftiging.

Dat voornamelijk alleen mannen door de ziekte worden aangetast, is daaraan toe te schrijven, dat deze de lucifersdoosjes in broek of vest dragen.

Vredesverlangen onder de Fransche arbeiders.

In Parijs is opgericht een bond tot verdediging der Republiek tegen de royalistische agitatie. Op deze bijeenkomst is een interessante discussie gevoerd, die wel in de verslagen der Fransche couranten is weergegeven, maar niet door het Fransche nieuwsagentschap naar het buitenland is gemeld. De oprichters der vereeniging sloegen de verkiezing in het bestuur voor van Jouhaux, den secretaris van den bond van vakvereenigingen en van Merrheim, den leider der metaalarbeiders. De laatste bedankte daarvoor uitdrukkelijk, terwijl hij verklaarde, dat hij in geen geval verantwoordelijk kon zijn voor de door de socialistische en andere linksche partijen sedert twee jaren gevolgde politiek, die hij vaag noemde, omdat zij het niet waagden eerlijk positie in te nemen inzake het vredesvraagstuk. En de arbeiders verlangden slechts een politiek, die snel tot een eervollen vrede voerde en elke verovering afwees.

De groote bruiloft aan het hof van Beieren.

Den 20en Februari j.l. vierde het Katholieke Koningspaar Lodewijk III van Beieren en Maria Theresia van Oostenrijk hun gouden bruiloft.

Ofschoon door den oorlog de feestviering niet zoo schitterend geweest is als in normale tijden zou zijn geschied, heeft toch het Duitsche volk dien dag niet onopgemerkt doen voorbij gaan.

Laten wij hopen, dat spoedig het feest nog eens overgevierd moge worden en dan ook het Belgische hof (koningin Elisabeth van België is een schoonzuster van kroonprins Rupprecht van Beieren) niet aan het getal deelnemers ontbreken.

Dat gouden bruiloften van regeerende vorsten niet zoo zelden voorkomen, als men wellicht zou denken blijkt uit onderstaande opsomming, waarbij vermeld zijn de vorsten, die in de laatste eeuw 40 jaren of meer getrouwd waren

Willem I van Duitschland 59 jaren getrouwd.

Nicolaas van Montenegro 58 jaren getrouwd.

(koning en koningin nog in leven.)

Christiaan IX van Denemarken 56 jaren.

Adolf van Luxemburg 54.

Frederik van Baden 51.

Oscar II van Zweden 50.

Lodewijk III van Beieren 50,

Leopold II van België 49.

Eduard VII van Engeland 47.

George I van Griekenland 46.

Willem I van Nederland 1e huwelijk 46, 2e huwelijk 2.

Karel I van Roemenië 45.

Lodewijk I van Beieren 44.

Frans Josef van Oostenrijk 44.

Meiji, Mikado van Japan 43.

Frederik VIII van Denemarken 42.

Louis Philippe van Frankrijk 41.

Alexander II van Rusland 40.

Willem III van Nederland 1e huwelijk 38, 2e huwelijk 10.